Θασίων γη

διμηνιαίο περιοδικό της Θάσου

ΤΙΜΗ: 7 €

Για να ξέρεις προς τα πού αρμενίζει το νησί σου...

• ΕΤΟΣ Γ • ΘΑΣΟΣ • ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2018 • ΤΕΥΧΟΣ 15

Θασίων γη
διμηνιαίο περιοδικό της Θάσου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ: 27 συγγραφείς εξομολογούνται 3

Για τα 100 χρόνια από τη λήξη του Α΄ παγκοσμίου πολέμου
Επιμνημόσυνη δέηση στον Πρίνο 6

Ποδηλατοπορεία στην παραλία Ποταμιάς 6

ΚΟΥΚΙΔΕΣ 7

Οι αριστεύσαντες από τα Γυμνάσια και Λύκεια της Θάσου 10

ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΑΛΔΕΖΟΣ: Από Λονδίνο προς Αστρίς 12

Για την Παγκόσμια ημέρα Περιβάλλοντος 15

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΠΛΑΤΗΣ: Κάποιοι αρχαίοι κάτοικοι της Θάσου 18

ΕΥΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΒΑΜΒΑΚΑ: Βάρδα Μπένε:
Μια ιστορία που μάλλον δε θέλεις να ακούσεις 20

ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΤΖΗΕΜΜΑΝΟΥΗΛ: Εμπράγματα Δικαιώματα των Θασίων 22

Νότιος Μακεδόνας: Μακεδονία ξακουστή 25

ΣΩΤΗΡΗΣ ΓΕΡΑΚΟΥΔΗΣ: Τα θασίτ'κα
Τρεις φουρές ντου γκάναν ιφκέλιου ντου μπαρμπα Σταμάτ' 26

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΙΔΗΣ:
Κωνσταντίνος Αντωνιάδης: Ο πρώτος Θάσιος πεζογράφος 30

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ: Ο Φοιτητής, *(διήγημα)* 42

ΡΟΔΟΥΛΑ ΔΑΓΚΑΛΑΚΗ: Στην ακτή, *(ποίηση)* 48

π. Γ.Ι.ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ: «Ω, τλήμον αρέτα...», *(ποίηση)* 49

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Θ. ΣΧΙΝΑΣ: ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ,
ΗΠΕΙΡΟΥ, ΝΕΑΣ ΟΡΟΘΕΤΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 50

Κάποιοι αρχαίοι κάτοικοι της Θάσου

Σε ένα χωμάτινο μυχό προστατευμένο από βραχώδη ερείσματα στις υπώρειες του Υψαρίου βρίσκονται διάσπαρτοι αλλά και σε συστάδα, παρέα με οστρυές, σφενδάμους, αγριοκρανιές, μαύρη πεύκη, έλατα και αγριοδαμασκηνιές, οι Ίταμοι της Θάσου.

Οι Ίταμοι είναι δένδρα που μοιάζουν με έλατα έχουν όμως κόκκινους καρπούς με εδώδιμο περίβλημα, πως αλλιώς θα προσελκύσουν τα πουλιά που θα φροντίσουν για την εξάπλωση και επιβίωση τους.

Η αντοχή τους είναι μυθική, σαν δένδρινοι Φοίνικες της μυθολογίας όταν κοπούν ή σπάσουν βγάζουν νέους βλαστούς. Έχουν μεγάλη μακροβιότητα, έχουν βρεθεί Ίταμοι ηλικίας 2.000 χρόνων.

Έτσι και οι Ίταμοι της Θάσου άντεξαν κεραυνούς, θυελλώδεις ανέμους, χιόνια και παγωνιές, κάποιοι πληγωμένοι από κεραυνούς στέκονται περήφανοι σαν τις γάτες του Αι Νικόλα από το ποίημα του Σεφέρη.

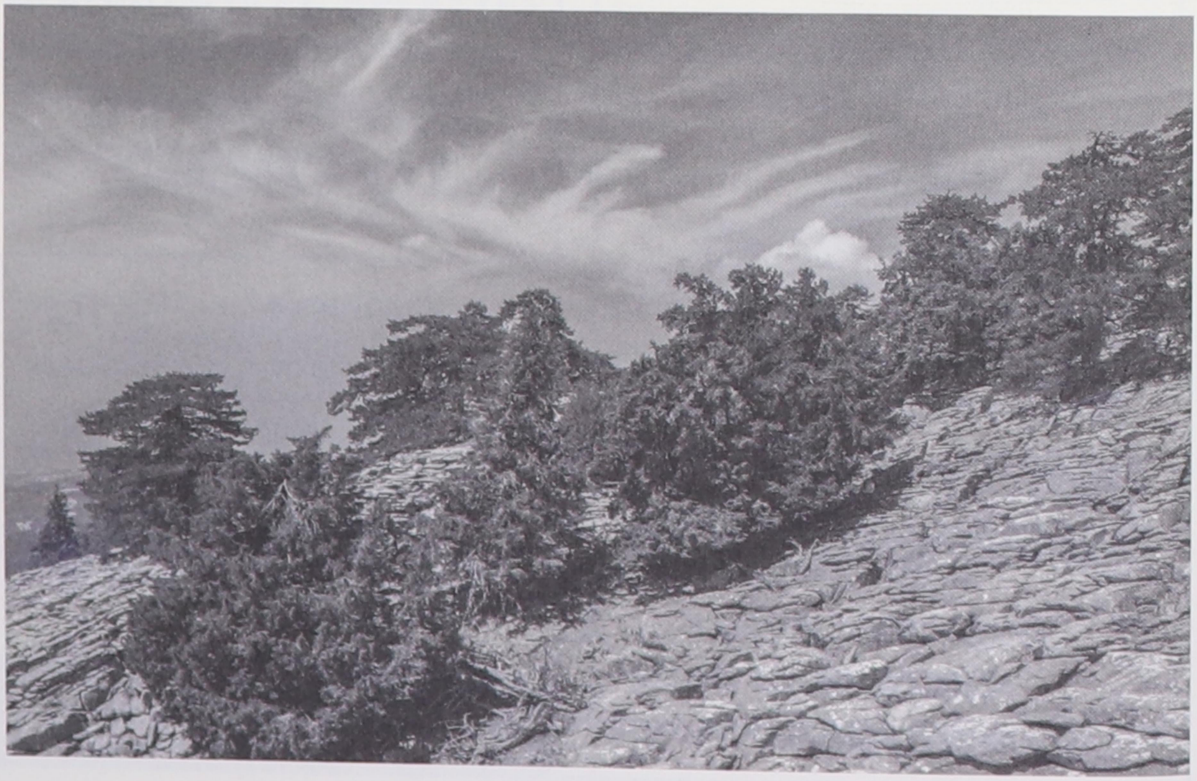

Σε κάποιες ευρωπαικές χώρες αλλά και στα ελληνικά βουνά υπεραιωνόβιοι Ίταμοι χαίρουν σεβασμού, θαυμασμού, επισκεψιμότητας, προστασίας και έχουν ανακυρηχθεί σε μνημεία της φύσης.

Η *Περιβαλλοντική Κίνηση Θάσου* αρχίζοντας μία σειρά εντοπισμού, καταγραφής και τεκμηρίωσης της χλωρίδας της Θάσου, προχώρησε σε συνεργασία με τον φιλότιμο δασολόγο **Διαμαντή Μπουντή** σε καταγραφή των Ίταμων της Θάσου με σκοπό την ανακύρηξή τους σε μνημείο της φύσης.

Σταθήκαμε με δέος κάτω από αυτούς τούς δένδρινους γίγαντες που κάποιοι είχαν περίμετρο 6 μέτρα.

Η Θάσος αποτελεί σταυροδρόμι της χλωρίδας ανάμεσα σε Ευρώπη και Ασία και έχει κρυμμένους θησαυρούς χλωρίδας που είναι παραδείγματα ιδιαιτερότητας και μοναδικότητας.

Κάτι τέτοιο αποτελεί και το κεδροδάσος του Θεολόγου που με 7.000 στρέμματα αγριοκυπάρισσων, φυτρωμένων σε διαβρωμένο ασβεστολιθικό έδαφος είναι ένας τεράστιος ταμιευτήρας βρόχινου νερού που τροφοδοτεί τις κατάντι πηγές υδροληψίας.

Εδώ και μερικά χρόνια η ΠΚΘ σε συνεργασία με ερευνητές της θασίτικης χλωρίδας έχει σκοπό την έκδοση βιβλίου, δίνοντας την δυνατότητα σε όλους να την γνωρίσουν, να την διαδώσουν και να την προστατεύσουν.

Και το αξίζει.

Διαμαντής Πλατής

Κωνσταντίνος Αντωνιάδης: Ο πρώτος Θάσιος πεζογράφος

Λόγοι του Χριστοφόρου

Παρουσίαση – Μεταγραφή από τον Γιώργο Αυγουστίδη

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Πριν δύο χρόνια δημοσίευσα ιδιωτικό αρχείο, από τα αξιολογότερα από άποψη ιστορικής και πολιτικής αξίας, το οποίο μου εμπιστεύτηκε ο συμπολίτης και μαθητής μου Ιωάννης Σωτ. Παπαντωνίου.

Το αρχείο αυτό αποτελεί κώδικα εισερχομένων-εξερχομένων εγγράφων της κοινότητας Κάστρου της περιόδου 1886-1890 και όπως αναφέρω στη δημοσίευση αντιγραφέας των εγγράφων αυτών υπήρξε ο γραμματέας της κοινότητας **Κωνσταντίνος Αντωνιάδης.** Για τον παραπάνω Αντωνιάδη δεν κατέστη δυνατό να βρούμε πολλά βιογραφικά παρά ότι ήταν ανιψιός του προεστού Φίλιππα Κρητικού και ξάδελφος του Θεόδωρου Αντωνιάδη. Από τις διασταυρώσεις του γενεαλογικού δέντρου της οικογένειας Κρητικού σε συνδυασμό με τη σημείωση του ίδιου στον επικήδειο που εκφώνησε: «*Λόγος επιτάφιος συνταχθείς και εκφωνηθείς υπό Κωνσταντίνου Αντωνιάδου εις την κηδείαν του μεταστάντος Ανδρέου Κρητικού. Εν Κάστρω της Θάσου τη 26 Μαρτίου 1890, ο συντάξας Κ(ωνσταντίνος) Αντωνίου*», *προκύπτει ότι ήταν γιος του Αντώνη Κρητικού του Αναγνώστη. Υπήρξε επομένως δεύτερος εξάδελφος του σπουδαίου Θεόδωρου Αντωνιάδη πατέρας του οποίου ήταν ο Αντώνης Κρητικός του Αυγούστου. Οι γονείς τους πρώτα ξαδέλφια, αυτοί δεύτερα και οι δύο ανίψια του Φίλιππα Κρητικού.*

Ο Κωνσταντίνος με έτος γέννησης περίπου το 1855-1860 φαίνεται ότι είχε πάρει αξιόλογη μόρφωση για την εποχή του. Τα διοικητικά έγγραφα που αντιγράφει και υπεξαιρεί, αποτελούν μάλλον πιστή αντιγραφή των πρωτοτύπων. Όσα κείμενα δικά του μας διασώθηκαν διαφέρουν από αυτά των διοικητικών στη μορφή στο ύφος και στη γλώσσα που χρησιμοποιεί.

Διαθέτει εξαιρετικό χιούμορ όπως είχαμε την ευκαιρία να σημειώσουμε στη δημοσίευση του αρχείου. Στις εγκυκλίους, για παράδειγμα, της Αιγυπτιακής διοίκησης που αποστέλλονταν στην κοινότητα του Κάστρου στη θέση του ονόματος του διοικητή της Θάσου υπογράφει ο ίδιος ως *Κωνσταντίνος Αντωνιάδης ο θάσιος,* άλλοτε πάλι ως *Κωνσταντίνος Αντωνιάδης ορθόδοξος θάσιος,* αλλού ως *Κωνσταντίνος Αντωνιάδης ιατρός κ.α. Διατηρεί όμως το όνομα*

του αποστολέα όταν πρόκειται για τον προεστό του Κάστρου Φίλιππο Κρητικό από σεβασμό, αφού όπως αναφέραμε ήδη υπήρξε θείος του.

Δικά του κείμενα αποτελούν και οι δύο επικήδειοι που εκφωνήθηκαν για δύο πολύ σημαντικά πρόσωπα της οικογένειας Κρητικού το 1890 και συμπεριελήφθησαν στη δημοσίευση του παραπάνω αρχείου.

Στο αρχείο αυτό παρατήρησα κείμενο που δεν είχε καμιά σχέση με διοικητικά έγγραφα. Διέφερε ακόμη από τους σύντομους λόγους όπως ήταν οι επικήδειοι που εκφώνησε. Με δεύτερη και προσεκτικότερη ανάγνωση κατάλαβα ότι επρόκειτο για απόπειρα συγγραφής ηθικό-θρησκευτικού πεζογραφήματος. Την αρχική έκπληξη διαδέχτηκε η χαρά ότι επιτέλους κρατούσαμε στα χέρια μας κάτι που έσπαγε τη σιωπή αιώνων όσον αφορά την πνευματική παραγωγή στη Θάσο. Στα σαράντα χρόνια ενασχόλησης με την έρευνα ήλπιζα πως θα είχε διασωθεί σε κάποια οικογένεια κάτι που θα μας ερχότανε από το ανθηρό Βυζάντιο. Ήλπιζα να είχαν διασωθεί πνευματικά δημιουργήματα από τους πολλούς Κωνσταντινουπολίτες που κατέκλυσαν το νησί μας λίγο πριν πέσει η Πόλη στους Τούρκους. Άλλα να τα διέσωσαν οι ελάχιστοι που γλίτωσαν τη σφαγή κατά την φοβερή εκείνη μέρα της άλωσης. Πάντα αναλογιζόμουν αντίστοιχες περιπτώσεις άλλων νησιών του Αιγαίου με χαρακτηριστικότερη της Άνδρου, στην οποία διασώθηκε μία καταπληκτική παραλλαγή του έπους του Διγενή Ακρίτα.

Η Θάσος μεγαλούργησε σε όλους τους τομείς στην αρχαία περίοδο και τα επιτεύγματα των προγόνων θασίων είναι τόσο γνωστά που η επανάληψη είναι περιττή. Σιωπά όμως κατά την βυζαντινή περίοδο και ακόμη περισσότερο στη σκοτεινή περίοδο της Τουρκοκρατίας. Θα περίμενε κανείς πνευματική ανάπτυξη όταν το νησί βρισκόταν υπό την αιγίδα της Αιγύπτου. Η σιωπή αυτή παραμένει ανεξήγητη, παρ' ότι το νησί έτυχε μοναδικής μεταχείρισης από τους Αιγύπτιους. Παράξενο παραμένει επίσης και η απουσία αστικής τάξης η οποία θα διεκδικούσε μερίδιο διαχείρισης της εξουσίας και μέσα από την διεκδίκηση αυτή θα δημιουργούνταν οι συνθήκες που θα ελευθέρωναν τις δημιουργικές εκείνες δυνάμεις, αυτές που την ίδια περίοδο εμφανίστηκαν στα νησιά του Αιγαίου (Κυκλάδες), του Ιονίου και στη Κρήτη.

Απουσία του εμπορίου και της ναυτιλίας, εσωστρέφεια, ενασχόληση με ασήμαντα, έριδες, επικράτηση καιροσκόπων ανθρώπων, οδήγησαν τη Θάσο σε μια παρατεταμένη και οδυνηρή χειμερία νάρκη.

Η απόπειρα του μορφωμένου Κωνσταντίνου Αντωνιάδη ήρθε να απαλύνει κάπως τη ζοφερή αυτή εικόνα και να δώσει την ελπίδα πως κάποιες πνευματικές δημιουργίες περισσότερο σμιλεμένες περιμένουν να δουν το φως.

Είχαμε αναφέρει στη δημοσίευση του αρχείου τα κενά που υπάρχουν στην αρίθμηση των σελίδων του αρχείου, παρ' όλα αυτά δεν παρατηρείται κανένα νοηματικό χάσμα.

Το θρησκευτικό διήγημα του Αντωνιάδη αρχίζει από τη σελίδα 37 ακολουθεί η 38 και συνεχίζει κανονικά με τις σελίδες 55, 56, 57, 58, 59 τελειώνοντας στη σελίδα 60. Είναι πολύ πυκνογραμμένο τόσο που αυτές οι οκτώ σελίδες του πρωτοτύπου να αντιστοιχούν σε περισσότερες σελίδες μεταγραφής.

*Ο τίτλος του διηγήματος είναι **Λόγοι του Χριστοφόρου** και χωρίζεται στα κεφάλαια:*

*Α. **το ναυάγιον***

*Β. **ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΤΜΟΥ***

*Γ. **Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ***

Η αρίθμηση Α, Β, Γ είναι δική μου. Ο Αντωνιάδης μπροστά από το τρίτο κεφάλαιο σημειώνει το γράμμα Ζ για ανεξήγητους λόγους.

Στην αρχή κάθε κεφαλαίου παραθέτει στίχους της Αγίας Γραφής. Χρησιμοποιεί μεγάλες παραγράφους και οι σπάνιοι διάλογοι εντάσσονται μέσα σ' αυτές. Η γλώσσα που επιλέγει είναι της εκκλησιαστικής καθαρεύουσαςη οποία παγερή και ψυχρή αδικεί την έμπνευση του Αντωνιάδη. Ακόμη και στους διαλόγους που θα μπορούσε να επιλέξει τη δημοτική και να προσδώσει στο κείμενο φρεσκάδα και ζωντάνια προτίμησε την παγερή αυτή καθαρεύουσα. Πρέπει όμως να δικαιολογήσουμε το συγγραφέα, αφού την εποχή αυτή ο ελληνικός ρομαντισμός με εκπροσώπους αρχικά τους Παναγιώτη και Αλέξανδρο Σούτσο, Ραγκαβή κ.α και τελευταίους τον Βασιλειάδη και τον Αχιλλέα Παράσχο ως εργαλείο έκφρασης, κυρίως στο πεζογράφημα, χρησιμοποιούσε την καθαρεύουσα. Ας μου επιτραπεί εδώ να δώσω ένα μικρό δείγμα από τον Αχιλλέα Παράσχο, χαρακτηριστικό της εκτροπής στη χρήση της γλώσσας μας.

Την θέλω ασθενή εγώ την φίλην μου, ταχείαν
Ωχράν την θέλω και λευκήν ως νεκρικήν σινδόνην
με είκοσι φθινόπωρα και άνοιξιν καμμίαν.

Από τη συλλογή «Μυρσίναι».

Ποιο ή ποια να υπήρξαν τα πρότυπα του Αντωνιάδη στο μικρό πεζογράφημά του; Είναι γνωστό ότι την εποχή αυτή 1885 κ.ε εκπρόσωποι του ηθογραφικού διηγήματος υπήρξαν ο Βιζυηνός, ο Δροσίνης, ο Παπαδιαμάντης και ο πολύς Ανδρέας Καρκαβίτσας. Κάποιος από αυτούς ή και όλοι επηρέασαν τον δικό μας Αντωνιάδη.

Το έργο αυτό, παρά τις ατέλειες, παρουσιάζει μυθοπλαστική φαντασία, πλοκή, προσπάθεια σκιαγράφησης χαρακτήρων με ζωντανές σχεδόν ρεαλιστικές περιγραφές.

Ο Αντωνιάδης μας έδωσε λοιπόν εκτός από τους δύο επικήδειους και το πρώτο, από όσο γνωρίζω, πεζογράφημα γραμμένο από τα χέρια Θασίου μέχρι το 1890. Παραμερίζοντας τις εμφανείς ατέλειες στη γλώσσα και στην σύνθεση μπορεί ο αναγνώστης να το χαρεί για το θέμα και για την πλοκή του.

Στο τέλος ο Αντωνιάδης παραδοξολογεί με τις ενοχές του Πέτρου με τις οποίες ο αναγνώστης δύσκολα θα συμφωνήσει διαβάζοντας το διήγημα.

Στις σελίδες που ακολουθούν και στο επόμενο τεύχος της *«Θασίων γη»* θα παρουσιάσουμε στους αναγνώστες μας αυτούσιο (σε φωτογραφική αναπαραγωγή) το έργο του Κωνσταντίνου Αντωνιάδη με την αντίστοιχη μεταγραφή.

Γιώργος Αυγουστίδης, Μάιος 2018

Λόγοι του Χριστοφόρου

Το ναυάγιον

σελίδα 37

«Ον αγαπά κύριος παιδεύει
τις γαρ εστιν υιός, ον ου παιδεύει πατήρ»
(Παύλου προς Εβραίους παραγρ. 12:5, 6, 7)

Ημέραν τινά μελαγχολικήν της ανοίξεως κατηφής και σύννους ο μακαρίτης πατήρ μου μ' επιβίβασεν επί πλοίου, ετοίμου να αναχωρήση εκ Κωνσταντινουπόλεως εις Αλεξάνδρειαν της Αιγύπτου.

- Ιδού ο υιός μου περί του οποίου σοι ομίλησα, είπε προς τον πλοίαρχον. Ιδού και η επιστολή την οποίαν μετ' αυτού θέλεις παραδώσει εις τον πατριάρχην Αλεξανδρείας, όπως φροντίσει περί της ασφαλούς αυτού αποστολής εις το Μοναστήριον του όρους Σινά.

Στραφείς δε προς εμέ είπεν: «ύπαγε τέκνον μου, εις την ευχήν του υψίστου. Είθε ο πολυεύσπλαχνος να σε λυπηθεί να σε φωτίσει και εις την οδόν της αρετής ... (σβησμένες λέξεις) αι δικαί μου προσπάθειαι μάταιαι αλλά τα παρά τοις ανθρώποις... (αδύνατα δυνατά παρά του Θεού).

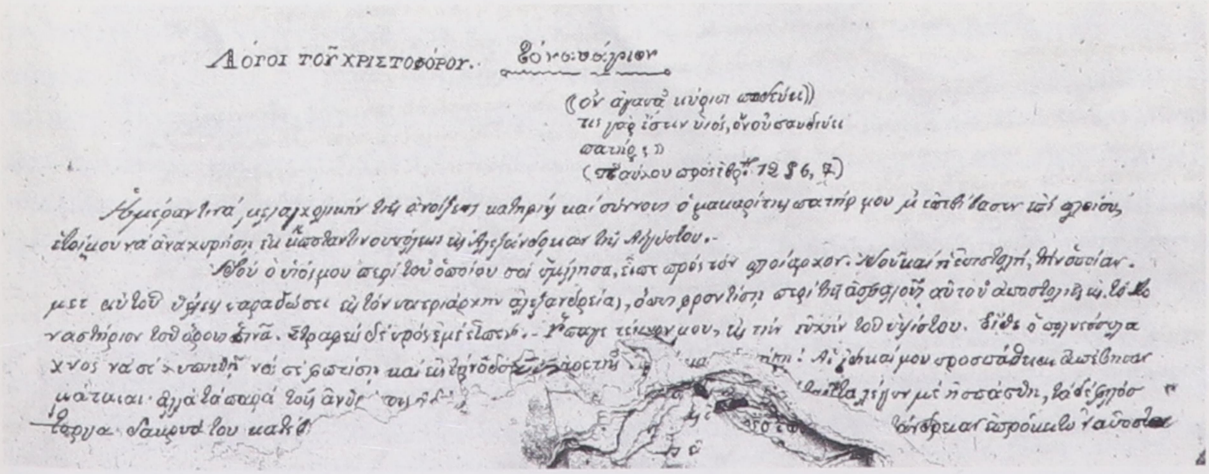

Τίτλος και αρχή του διηγήματος

σελίδα 38

Μετά ταύτα λέγων με ησπάσθη τα δε φιλόστοργα δάκρυά του κατέβηκαν επί των παρειών του ... ούτε εις την Αλεξάνδρεια ότι επρόκειτο να αποσταλώ εγνώριζον ούτε περί της εξορίας μου εις Όρος Σινά είχον ακούσει, οι λόγοι λοιπόν του πατρός μου ως κεραυνοί κατά της κεφαλής μου κατέπεσον, και συγκαλύψας το πρόσωπον βωβός και αναίσθητος έμεινα. Αλλ' ότε μετ' ολίγον συνελθών, τον πατέραν μου ανεζήτησα, ο πατήρ σου ανεχώρησεν, μοι είπεν ο πλοίαρχος, ημείς δε ανεσύραμεν την άγκυραν. Εντός δε κοιτωνίσκου σκοτεινού και δυσώδους υπό το κατάστρωμα του πλοίου με οδήγησεν όπου αναγνωρίσας κιβώτιον ανήκον εις την αγαθήν μου μητέραν σφοδρώς συνεκινήθην και τα δάκρυά μου αφθόνως έρρευσαν. Αλλά στιγμιαία υπήρξεν η συντριβή της καρδίας μου, ως αστραπή παρήλθεν της φιλοστοργίας το αίσθημα. Ο εγωισμός, όστις εκ παιδικής ηλικίας είχεν αποσκληρύνει την καρδίαν μου υπερίσχυσεν και κατά την ώραν εκείνην ως αδυναμίαν χαρακτήρος εθεώρησα την ευαισθησίαν μου, ησχύνθην δια τα δάκρυά μου, αγανάκτησις διεδέχθη την θλίψην μου και κατά της σκληράς αποφάσεως των γονέων μου αγρίως εξανέστην, αλλά σκεφθείς ότι αδύνατος μοι ήτον πλέον η εκ του πλοίου έξοδος, ουδέν άλλο μέσον σωτηρίας εν τη απογνώσει μου εύρον ειμή την εκ των χειρών του πλοιάρχου εν Αλεξανδρεία απόδρασή μου και την άμεσον προσφυγή μου εις τους κόλπους του Ισλαμισμού!!!

Αισχύνομαι αναμιμνησκόμενος το αποτρόπαιον τούτο σχέδιόν μου και όμως η ιδέα αύτη μοι εφάνη τότε φωτεινοτάτη, με παρηγόρησε, με καθησύχασε και εύθυμος επί του καταστρώματος ανήλθον. Τοσούτη ήτο η διαφορά της ψυχής μου. Τοσούτη η ασέβεια! Τοσούτη η αφροσύνη μου! Θεέ μου! Θεέ μου πολλάκις άχρι τούδε μετά δακρύων ενδομύχου μετανοίας συγγνώμην σε εξήτησα αλλά και πάλιν συγγνώμην σε ζητώ! Πίστην, Αγάπην και Ελπίδαν συ μας παρήγγειλας , αλλ' ο μηδέποτε εις την παντοδυναμίαν σου πιστεύσας, ο μηδέποτε σε και τον πλησίον σου αγαπήσας, ο μηδέποτε εις την άπειρον αγαθότητά σου ελπίσας ουδέν άλλον καταφύγιον εν ταις στεναχωρίαις αυτού δυστυχώς ανευρίσκει ειμή το κακούργημα! Την εξομωσίαν! τον ισλαμισμόν! Αφ' ης δε τας τερπνάς ακτάς του Βοσπόρου όπισθεν ημών αφήκαμεν, ούριος άνεμος επί τρία ολόκληρα ημερονύκτια έπνευσε, πλησίστιον δε (το) πλοίον μας επροχώρει εις το Αιγαίον. Ευτυχή και σύντομον προβλέποντες τον διάπλουν πάντες οι εν τω πλοίω εχαίροντο και ηγάλλοντο λησμονούντες ότι άδηλον το μέλλον, ευμετάβλητοι οι άνεμοι και άστατοι, ως η τύχη η θάλασσα! Συνέχαιρον εν τούτοις και συνηγαλλόμην μετά των άλλων κι εγώ, καθόσον μάλιστα η μετά τινός συνεπιβάτου οθωμανού σχέσις, ενίσχυσε το καταχθόνιον σχέδιον μου. Αλλ' άλλαι μεν βουλαί ανθρώπων άλλα δε Θεός κελεύει.

Κατά την τετάρτην του διάπλου ημέραν απελπισία και θλίψις διεδέχθησαν τας ελπίδας και την αγαλλίασιν του πληρώματος. Τοιαύτη η επίγειος ημών ύπαρξις! Η χαρά μετά την λύπην και η ελπίς μετά της απελπισίας νήθουσι το νήμα του βίου!

Περί την εσπέραν της ημέρας εκείνης πυκνά και ζοφερά νέφη αφήρπασαν από των οφθαλμών μας τον λαμπερόν ήλιον του Αιγαίου. Κατά την εσπέραν εκείνην δεν είδομεν αυτόν επιχρυσούντα την γαλανήν θάλασσαν ουδέ μεγαλοπρεπώς

(38)

ἐγὼ ἐγνώριζον, οὔτε περὶ τῆς ἑταιρίας μου ~~αὐ~~ τίποτε εἶχον ἀκούσει· οἱ λόγοι λοιπὸν τοῦ πατρός μου ὡς κεραυ-
νοὶ κατὰ τῆς κεφαλῆς μου κατέπεσαν, καὶ συγκαλύψας τὸ πρόσωπον βαθὺς καὶ ἀναίσθητος ἔμεινα. -
Ἀλλ' ὅτε μετ' ὀλίγον συνῆλθον, τὸν πατέρα μου ἀνεζήτησα, — ὁ πατήρ σου ἀνεχώρησε, μοὶ εἶπεν ὁ πλοίαρχος, πλὴν
δὲ ἀπεσύραμεν τὴν ἄγκυραν· ἐντὸς δὲ [illegible] σκοτεινοῦ καὶ δυσειδοῦς ὑπὸ τὸ κατάστρωμα τοῦ πλοίου μὲ ὁδή-
γησεν, ὅπου ἀναγνωρίσας [illegible], ἀπήντησα τὴν ἀγαθήν μου μητέρα, σφοδρῶς συνεκινήθην καὶ τὰ δάκρυά μου
ἀφθόνως ἔρρευσαν. -- Ἀλλὰ στιγμιαία ὑπῆρξεν ἡ συντριβὴ τῆς καρδίας μου· ὡς ἀστραπὴ παρῆλθεν ἡ [illegible]
τὸ αἴσθημα. Ὁ ἐγωϊσμός, ὅστις ἐκ παιδικῆς ἡλικίας εἶχεν ἀποσκληρύνει τὴν καρδίαν μου ὑπερίσχυσε καὶ κατὰ τὴν
ὥραν ἐκείνην· [illegible] ἐθεώρησα τὴν εὐαισθησίαν μου [illegible] διὰ τὰ δάκρυα
μου [illegible] ἐδείχθη τὴν θλῖψιν μου καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν ἀποφάσεως τῶν γονέων μου [illegible]
[illegible], ἀλλὰ [illegible] ἀδύνατος [illegible] ἡ [illegible] ἔξοδος, οὐδὲν ἄλλο μέσον σωτηρίας [illegible]
[illegible] τῶν χειρῶν τοῦ πλοιάρχου ἐν [illegible] μου, καὶ τὴν [illegible]
τοῦ [illegible] του... [illegible]σμοῦ!!!

Αἰσχύνομαι ἀναμιμνησκόμενος τὸ [illegible] τοῦτο σχέδιόν μου, καὶ [illegible] αὕτη μοὶ [illegible],
μὲ [illegible], μὲ [illegible], καὶ [illegible] ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἀπῆλθον. [illegible]
τῆς ψυχῆς μου! τοσαύτη ἡ ἀσέβεια! τοσαύτη ἡ ἀφροσύνη μου! Θεέ μου! Θεέ μου [illegible] ἄχρι τοῦ [illegible] μετὰ δακρύων
[illegible] μετανοίας συγγνώμην σὲ ἐζήτησα. Ἀλλὰ καὶ [illegible] συγγνώμην σὲ ζητῶ! [illegible]
σὺ μοὶ [illegible]· [illegible] τὴν [illegible] σου [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] τὴν [illegible] ἀγαθότητα [illegible], οὐδὲν ἄλλο [illegible] ἐν [illegible]
δυστυχῶν ἀπεφάσισε, εἰμὴ τὸ κακοῦργημα! τὴν [illegible]! τὸν [illegible]σμόν! [illegible]
Βοσπόρου [illegible] ἄνεμοι ἐπὶ [illegible] ἐσχάρ-
[illegible] τὸ [illegible]. - [illegible] ἡ τύχη, ἡ θάλασσα! -
καὶ [illegible] τὸ [illegible], [illegible] οἱ ἄνεμοι καὶ [illegible] ἡ τύχη, ἡ θάλασσα! -
[illegible] ἐν τούτοις [illegible] μετὰ τῶν ἄλλων [illegible], καθόσον μάλιστα ἡ [illegible] θανάτου [illegible]
[illegible] ἐνίσχυε τὸ καταχθόνιον σχέδιόν μου· ἀλλ' ἄλλαι [illegible] βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ Θεοῦ κελεύει!!!!!

Κατὰ τὴν τετάρτην τοῦ διάπλου ἡμέραν [illegible] καὶ [illegible] τὸ [illegible]. ἡ χαρὰ μετὰ [illegible], καὶ ἡ [illegible]
[illegible] - καὶ τὴν [illegible] τοῦ [illegible]ματος. τοιαύτη ἡ [illegible] ὑπάρξεις! ἡ χαρὰ μετὰ [illegible], καὶ ἡ
[illegible] μετὰ τὴν [illegible] τὸ [illegible] τοῦ βίου!!!

Περὶ τὴν [illegible] τῆς ἡμέρας ἐκείνης [illegible] νέφη [illegible] ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας τὸν [illegible]
[illegible] τοῦ Αἰγαίου. Κατὰ τὴν [illegible] ἐκείνην [illegible] αὐτὸν [illegible] θάλασσαν
οὐδὲ [illegible] ἐντὸς αὐτῆς καταδύοντα. Σκότος καὶ [illegible] τὸν [illegible]
[illegible]. Τὸ [illegible] καὶ [illegible] βαθμηδὸν [illegible], [illegible]
[illegible]. ἐντὸς δὲ τῶν [illegible] κυμάτων ὑπὸ σφοδροῦ καὶ μαινομένου ἀνέμου [illegible]
ἡμῶν. [illegible] καὶ [illegible] ὁ δὲ πλοίαρχος [illegible], καὶ μετὰ [illegible] ἐπὶ τοῦ καταστρώ-
ματος [illegible], [illegible] νὰ καταβιβάσωσι καὶ [illegible] τὰ ἱστία. ἐνῷ δὲ ἡ [illegible] αὐτὴ [illegible],
ἡ [illegible], τὰ ἱστία [illegible], τὸ [illegible], [illegible] κατὰ
[illegible], καὶ οἱ [illegible] ναῦται μακρὰν τοῦ πλοίου ἐντὸς τῶν κυμάτων [illegible] ὑπὸ ἀγρίων
[illegible] ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς [illegible], τὴν [illegible], καὶ τοῦ [illegible] τὰ βάραθρα [illegible] κατα-
[illegible], τὸ δὲ πλοῖον ἄνευ [illegible] τὴν [illegible] τῶν [illegible] κυμάτων [illegible]
[illegible] ἄνευ [illegible], ἐντὸς [illegible] κινουμένην.

Οἱ [illegible] καὶ αἱ οἰμωγαὶ τῶν [illegible] ἐπιβατῶν [illegible] τότε μετὰ τῶν ἀγρίων κραυγῶν τῶν [illegible]
[illegible] ναυτῶν. [illegible] δὲ [illegible] τὸ [illegible] συνεθλίβετο. ~~[illegible]~~
ἀλλὰ [illegible], καὶ οἱ [illegible] καὶ αἱ κραυγαὶ ἐν ἀκαρεῖ ἐσίγησαν. [illegible]
[illegible], [illegible] ἄχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης [illegible] ἑαυτὸν [illegible], εἶπε τὰ ἑξῆς·

« Παύσατε, ἀδελφοί, ὀδυρόμενοι καὶ [illegible]. Μόνον οἱ ἐν τῇ κακίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀσεβείᾳ [illegible]
[illegible], [illegible] τὸν θάνατον· διότι οἱ μὲν ἀσεβεῖς [illegible], οἱ [illegible]
τοῦ θανάτου [illegible]. [illegible], λοιπὸν ὅτι [illegible] ὑπάρχει Θεὸς [illegible], [illegible]
[illegible]. [illegible] μετανοίας καὶ [illegible]. [illegible] μετὰ [illegible]
καὶ [illegible] αὐτοῦ· μετὰ [illegible] τότε [illegible] τὸν θάνατον, καὶ
[illegible]. » Μόλις ὁ [illegible], [illegible] ἠκούσθη, [illegible]
δὲ [illegible] καὶ ἐντὸς τῶν ὑδάτων [illegible]. Μετὰ στιγμιαίαν δὲ νεκρικὴν σιωπὴν ἄγριαι [illegible]
καὶ [illegible] πανταχόθεν [illegible], καὶ [illegible] τοῦ ᾅδου [illegible] τὸ κατα[illegible] πλοῖον. ἀλλ' αἱ
[illegible] βαθμηδὸν ἤρχισαν νὰ [illegible], καὶ ὅσον [illegible] μετὰ [illegible] ἐντὸς τῶν κυμάτων [illegible]. ὅτε δὲ
[illegible] κατεκρημνίσθη ἡ [illegible] τοῦ πλοίου, ἐντὸς τῆς [illegible] τὴν σωτηρίαν των [illegible], [illegible]
[illegible] ἡ νεκρικὴ σιωπή, καὶ [illegible] ἤκουσα [illegible] ὁ ἄγριος συριγμὸς τοῦ ἀνέμου, καὶ τῶν κυμάτων
[illegible] ἡ νεκρικὴ σιωπή, καὶ [illegible] 27 [illegible] ρόγου---
οἱ [illegible].

εντός αυτής καταδύοντα. Σκότος και μελαγχολία κατέλαβον τον πρώην φαιδρόν και διαυγή ορίζοντα. Το ήμερον και γαλανόν πέλαγος ήρχισεν βαθμηδόν να μαυρούται, να αναβράζει και εξαγριεμένα κύματα να ανυψοί. Εντός δε των αγρίων κυμάτων υπό σφοδρού και μενομένου ανέμου εκλυδωνίζετο το πλοίον ημών. Φόβος και τρόμος κατέλαβεν πάντας, ο δε πλοίαρχος κατάχρωος, και μετά δυσκολίας επί του καταστρώματος στηριζόμενος, διέταξεν να καταβιβάσωσι και δέσωσι τα ιστία. Ενώ δε η διαταγή του αυτή εξετελείτο, η καταιγίς κορυφούται, τα ιστία διαρρηγνύονται, το πηδάλιον συντρίβεται, ο ιστός της πρώρας ορμητικώς καταπίπτει, και οι επ' αυτού ναύται μακράν του πλοίου εντός των κυμάτων εκσφενδονίζονται, ως οι υπό αγρίων παθών ελαυνόμενοι από το ύψος της δυνάμεως, της δόξης και του πλούτου εκ της απωλείας τα βάραθρα εξαίφνης κατακρημνίζονται. Το δε πλοίον άνευ πηδαλίου εις την διάκρισιν των αφριζόντων κυμάτων κλυδωνιζόμενον ζωηρώς απεικόνιζε τότε νεότητα άνευ ηθικού πηδαλίου εντός των φθοροποιών παθών κυλιομένην.

Οι κλαυθμοί και αι οιμωγαί των απελπισμένων επιβατών ανεμειγνύοντο τότε μετά των αγρίων κραυγών των εντρόμων ναυτών. Έλεγες δε ότι αγέλη βοών μυκωμένων εις το σφαγείον οικτρώς συνωθείτο.

Αλλά φωνή σοβαρά ηκούσθη και οι κλαυθμοί και αι κραυγαί εν (δυσανάγνωστη λέξη) εσίγησαν. Εν τω μέσω δε κατανυκτικοτάτης σιωπής γέρων επιβάτης, όστις άχρι της στιγμής εκείνης καθ' εαυτόν προσηύχετο είπε τα εξής:

- Παύσατε, αδελφοί οδυρόμενοι και τρέμοντες. Μόνον οι εν τη κακία και εν τη ασεβεία αυτών εμμένοντες τρέμουσι τον θάνατον, διότι οι μεν ασεβείς εξόντωσιν πλήρη, οι σκληροτράχηλοι κόλασιν αιώνιον εκ του θανάτου περιμένουσι. Πιστεύσατε λοιπόν ότι άνωθεν ημών υπάρχει θεός παντοδύναμος, πανάγαθος πολυεύσπλαχνος. Χύσατε δάκρυα μετανοίας και συντριβής. Προσευχήθητε μετά πίστεως και ελπίδος και ο πλάστης θέλει ανοίξει τας αγκάλας Αυτού, μετά θάρρους δε τότε θέλετε ατενίσει τον θάνατον και γαλήνη αγία θέλει επέλθει εφ' υμάς.

Μόλις ο ευσεβής γέρων εσώπησε, πάταγος τρομερός ηκούσθη πάντες δε ανετινάχθημεν και εντός των υδάτων ενταφιεσμένοι εβρέθημεν. Μετά στιγμιαίαν δε νεκρικήν σιωπήν άγριαι φωναί απελπισίας πανταχόθεν υψώθησαν και ζώσα εικών του Άδου κατέστη το καταποντιζόμενον πλοίον, άλλαι φωναί βαθμηδόν ήρχισαν να εκλείπωσι καθόσον ο εις μετά τον άλλον εντός των κυμάτων απέπνεον. Ότι δε αύτανδρος κατεποντίσθη η λέμβος του πλοίου, εντός της οποίας οι πλείστοι την σωτηρίαν των είχον ζητήσει, διαρκής επανήλθεν η νεκρική σιωπή και ... ηκούετο τότε ει μη ο άγριος συριγμός του ανέμου και των κυμάτων οι μυκηθμοί.

σελίδα 55

Εγώ εν τούτοις μεταξύ ζωής και θανάτου επέζων εισέτι. Ανοίξας τους οφθαλμούς όπως ίδω πόθε ευρισκόμην, παρετήρησα εμαυτόν κοιτώμενον επί της συντετριμμένης πρώρας, ήτις μεταξύ δύο σκοπέλων είχε προσκολληθεί. Εγερθείς

Ἐγώ δὲ τούτων μεταξύ βυθὸν καὶ θανάτου κυμαινόμενος, ἐνάμιλλον ἔτι. Ἀνοίξας τοῦ ὀφθαλμοῦ ὅσον ἐφῶ σοῦ τὸ ὁρισμένον μοι, παρατήρησα ἐμαυτόν καθήμενον ἐπὶ τῆς συνθεριζούσης ἀμάξης, ἥτις μεταξύ δύο σωμοστίχων εἶχε προσαρμοσθῆ. Ἐγρηγορεῖς καὶ ἀναρρίκαιμεν, μετέβη ἀνό τῆς ἀμάξης ἐπὶ τοῦ ὑγιεινοτέρου ἐδάφους καὶ σφιγγόμενος ἐσθῆν αὐτόν ((Ὁ Παλμός μου καὶ ἡμῖν ἐστιν μου ἐμαστίγωσέν με, ἐγὼ δὲ ἀνιεῖς, ὅτι ἄνιος προσγαβεῖτό με καὶ ἐπέστρεφε ὑγιεστί με)) !

Ἀκαρτὴν ὑφαν ἐπὶ τῆς στέρας ἐπεστίν προσεκαμμένος ἔμενον, φοβούμενος τοῦ μέλλοντος τρόμου, νοῦ τοῦ ἀνίμου καὶ ἐπὶ μεμαίων καὶ ἐπὶ ἀγωνιάων καὶ ἐπὶ ἀγωνιάσας προκλῆς ἀνῆκεν καταμασθόμενος.

Ἐπὶ ἔρους ἀναπνεύσας, καὶ ἐπάσαν ἡμέρα σκέψεις ἀγωνίας ἀφρίσας, φροφαίνῃ καὶ ἀφεκυτόν τὸν θάνατόν μου ἔθεν ὥρησα καὶ ἀνοιμτόν ἐνόμτόν μου τὸν ὑμρόν τάφον μου ἔλθεσον. Τότε μετά συνλοιβῆς ἀνθρωπίνων λόγων μου, καὶ ἐν λόγῳ τῇ ἀσφίνῃ ἀρώτηφροφάν τότε μετά καταναύθων ἀνυμνήθησαν ὅτε νοῦν καὶ ἡ καρδία μου.-

Ἀμπθέμοι σύν ἐστιν ὅτι κ. μένει εὐσεβῆ καὶ φιλαράδου ἡμέρας ἐπὶ τῶν ἀπίστων αὐτοῦ εὐεργετημάτων, ἐὰν δὲ ἐπὶ ἀσεβῆ καὶ ἐκφυθαρμένος ἐπὶ τοῦ μεφανοῦ καὶ τῆς ἐρεμμίας, ἐπὶ τὸν ἐσσθνιῶν καὶ τοῦ θανάτου ἐμφανίζεται ὁ Παναγαθός! ὅτι εἰ θὲ ἀφεθέντων κυμάτων ἐμφόβ δωσεμένν τὸν ῥύσον τῆς ἀσεβείας μου!

Ἐν ᾧ μέν ἐν τῷ ἀσεφαίνῃ ἐν μεφανῶν καὶ τῇ ἀφίας καταφθοῖ ἐμφανεῖ ἐπὶ ἐξέγερθῆ ἐκ τοῦ νυμφρονίου μπάρδου ἡ κεκαμμένη μνήμη γρηγόρου!. Ναί!- ἐνώνοτ ἐθύθανάτου οἱ ὀφθαλμοί τῆς γρηγόρ μου πτηχθῆσαν, καὶ ἐνθυμηθεῖ ἐκεῖ λόγου ἐθύ γέρο-τος ἐκείθάτου, πλήρωσα ἀφός τόν ὑφανόν ἐθέβεμα, καὶ καὶ ἐμαυτόν ἔνοσ. σε

Δικαίως με σανεύνων, ὦ Ἐμ, κόλαζονταισθάνομαι, ἐίν σαν ἐσθίναμέ αντσου! Ἀναμνυρίζω τήν σιαισσύμνισου! ἐὰν τε βάρθρίας σου ποτέ ἐτήρησα, ἀμφοῦ σε, τόν Ἐμάσθνε μου ἐσφηφρίσθνε ποτέ! Κύ οἱ ὀφθαλμοί μου ἐσφρόθν σαν δακρύων, ἐρέμονται δὲ τινά βραχιονάι μου καὶ ἐμφιτυσύσας τάς δυνάμεις μου ἠσθάνθνε ὀδυνόλυκοί!!

Ἐνθά δέ ἐφῶ ποφήγορον ἐπὶ τῶν ἐμάσσω ἀναβαίνον καὶ καταβαίνον μοί ἐφάνη - ὅτι φαυρόθν ἐξ ἐνός συγχρόνω σῶμα, ὑπό τῶν ὀμπλιῶν κεκαμένον καταφερόμενον καὶ ἐπωσυρόμενον, πρχιστον ἀνηρῶν ἀμί μεννᾶ καὶ τό σῶμα τοῦ ἐμοί ἐφάνη σέι πλο ἐόνλεῖμα, ἐνδεδεμένον τοῖ βάθου, ἐξ οὗ σωτηρίαν ἐν τῇ ἀφροσύνῃ μου εἶχον ἐλπίσει!

Ὁ ἐρόμοι μου ἐύκ ἐωρυφόθν, αἱ σωμαλιαί μου δυνάμεις ἐξηρόθνησαν, καὶ μετ ἀσχαστίας ἀτέμφ ἐξέρεσθαι! ἐξέρεσθαι. οἱ ὀφθαλμοί μου ἐκμυρόθνησαν, καὶ ἀναισθησία ἐπηρεσιάζει με τέλος ἐλέ ὑπαρξίν μου

((Ἀλλ ὁ ἀσπφωνῶν νοῦς ἀνεφρίθη, καὶ ὀρθφός ἀνέθησε)) ! ὁλόγιο ὁ τῶν τοῦ λάμου ἐκεῖ πτόλων ἐθόν δάνη ἐλέ ἐλασώσας, αὐτό σιωλίρμων κεκ φρυσόφαχτον δίτσωσε καὶ ἐμά!

Πλήθθη μοι σύν ἐθόντε ἀνίθεια ὅτι (θεός ἀφάσπεσθεν)!!!

ΠΕΡΙ, ΤΗΣ ΠΑΤΜΟΥ

((Καὶ ἀδήμησεν αὐτό ἐπὶ μίνα θεμήματου αὐτῶν.
)) ἐξομολογήσασθαι αν τῷ κυρίῳ τά ἔλεη αὐτοῦ.))
(Ψαλ. 106 ἀ-31)

Ὅτε ὁ μήθαρχος ἔσαυσε καὶ ὁ ὀφθαλμοί μου πνεώχθησαν οὔτε σκόφος, οὔτε κύμαται, οὔτε οὐρανόν καὶ θάλασσαν εἶδον ἐνωπόν μου. ἀλ' ἐπί μήνη θερμῆς εὑρέθην ἀναπαύμενος ἐντός κοιλονίσιου, φωτιζόμενου ἀμυδρῶς ἐπό κανεῖρης ἀνηρθηκίνης ἐνώπιον ἐπιφανοῦ. παρά τήν μήνην μου εἶδον καθήμενον γέρα, μορφοῦνθα καὶ ἀναμνώσκοντα μυρόμενα βίβλον. — Πόθ ἔμαι φόθ εὑρίσκομαι; ἔσαι ἀφρόταί μου λέγω. —

— ἐπί χεῖρας χρισθιανῶν, ἀκαμφίθη πόνχω δίρτη. — καὶ τί μί δίδόσωστε ἐπρώτησα. — Ἀμφάνθρωπος ὑφισία ἐθόνησόθ, εἶπεν ὁ γέρων. καὶ ἐμφνάν ἐθόν κοιλονίσιου ἐπανήθθον ἀμέσως, μρατῶν ἀμφεῖον ἀμπῆρις ἐθυμόθ ἐόνόσθον πρός ἐνίσχυσιν ἐών γεναρυσμένων δυνάμεών μου ἐπηφρόνων μοι ἐπρόσφερε. Βάλσαμον μοί ἐφάνη ὁ ἀσμός ἐκείνος, μετ εὐγνωμοσύνης ἠυχαρίσθησα ἐν ἀφαθόν γέρα.

[illegible] καὶ μετά καταναύθων ἐν ἐσθ εὐτόθ φρουγυχήθημεν. Ἰδού ὅλα ἐπί σοί ἔλεον ὅτι σήμερον ἐπόστεφθήμεν ἐκ μερικῆς ἀφαγῆς ἐπί ἐνθρωπίνης εὐδαιμονίας. σε

Ἔφθασε καὶ ἐσθ ἐνθόφθε. ἐτη 13. Ἀφριλίου 1890

και αναρριχώμενος μετέβην από της πρώρας επί του υψηλοτέρου των σκοπέλων, και σφιχτά ενηγκαλίσθην αυτόν «ο πατήρ μου και η μήτηρ μου εγκατέλειπόν με, λέγει ο Δαυίδ, ο δε κύριος προσελάβετό μοι και εν πέτρα ύψωσέ με».

Ικανήν ώραν επί της πέτρας εκείνης προσκεκολλημένος έμενον όλος υπό του ψύχους τρέμων, υπό του ανέμου δε και των κυμάτων και της ραγδαίας βροχής ανηλεώς καταμαστιζόμενος. Επιτέλους απαυδήσας, και πάσαν ελπίδαν σωτηρίας απωλέσας, προφανή και άφευκτον τον θάνατόν μου εθεώρησα και ανοικτόν ενώπιόν μου τον υγρόν τάφον έβλεπον. Τότε μετά συντριβής ενθυμήθην τους γονείς μου, και εις τον πλάστην πρώτην φοράν τότε μετά κατανύξεως ανυψώθησαν ό τε νους και η καρδία μου. Αληθές λοιπόν είναι ότι εις μεν τας ευσεβείς και φιλαγάθους ψυχάς δια των απείρων αυτού ευεργετημάτων, εις δε τας ασεβείς και διεφθαρμένας δια του κεραυνού και της τρικυμίας, δια των δυστυχιών και του θανάτου εμφανίζεται ο Πανάγαθος! Εντός των αφριζόντων κυμάτων έμελλον να αποπλύνω το ρύπον της ασεβείας μου! Εν τω μέσω των αστραπών των κεραυνών και της αγρίας καταιγίδος έμελλε να εξεγερθεί εκ του πολυχρονίου ληθάργου η κεκοιμημένη ψυχή μου. Ναι! ενώπιον του θανάτου οι οφθαλμοί της ψυχής μου ηνεώχθησαν και ενθυμηθείς τους λόγους του γέροντος επιβάτου, ητένησα προς τον ουρανόν το βλέμμα και κατ' εμαυτόν είπον.

- Δικαίως με παιδεύεις, ω Πλάστα! Συναισθάνομαι την παντοδυναμίαν Σου! Αναγνωρίζω την δικαιοσύνην Σου! Ούτε τας εντολάς Σου ποτέ ετήρησα αλλ' ουδέ Σε τον πλάστην μου εσυλλογίσθην ποτέ και οι οφθαλμοί μου επλήσθησαν δακρύων, τρέμοντας δε τους βραχίονάς μου και εκλειπούσας τας δυνάμεις μου ησθάνθην ο δυστυχής, ενώ δε φως παρήγορον επί της θαλάσσης αναβαίνον και καταβαίνον μοι εφάνη ότι μακρόθεν έβλεπον, συγχρόνως σώμα υπό των ορμητικών κυμάτων καταφερόμενον και αποσυρόμενον, ήρχισεν ανηλεώς να με κτυπά και το σώμα τούτο μοι εφάνη ότι ήτο το πτώμα του οθωμανού επιβάτου εξ ου σωτηρίαν εν τη αφροσύνη μου είχον ελπίσει! Ο τρόμος μου τότε εκορυφώθη, αι σωματικαί μου δυνάμεις εξεντλήθησαν και μετ' απελπισίας ανέκραξα:

«Τετέλεσται! Τετέλεσται!»

Οι οφθαλμοί μου εκλείσθησαν, και αναισθησία πληρεστάτη κατέλαβε την ύπαρξίν μου ... Άλλ' ο απολωλός υιός ανευρέθη και ο νεκρός ανέζησε! Διότι ο εκ του λάκκου των λεόντων τον Δανιήλ διασώσας, αυτός οικτίρμων και πολυεύσπλαχνος διέσωσε κι εμέ!

Μεγίστη λοιπόν τω όντι αλήθεια ότι ο «Θεός αγάπη εστίν».

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΗΠΕΙΡΟΥ, ΝΕΑΣ ΟΡΟΘΕΤΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Θ. ΣΧΙΝΑΣ

Μέρος δεύτερο, τελευταίο

Ποτός. Κεῖται $^3/_4$ ὥρας ἀρκτικῶς τοῦ ἀνωτέρου, ἀφ' οὗ δι' ἀκρωτηρίου χωρίζεται· καίτοι δ' ὢν λίαν ἀνοικτὸς εἶναι τὸ κύριον ἐπίνειον τοῦ χωρίου Θεολόγου (σ.861). Παρὰ τὴν παραλίαν αὐτοῦ ὑπάρχουσι, 30 καλύβαι, ὧν τινες χρησιμεύουσιν ὡς ἀποθῆκαι τῶν ἐκ Καβάλλας μετὰ διαφόρων ἐμπορευμάτων κατεπλεόντων πλοιαρίων, ἅτινα ἀνασύρουσιν ἐπὶ τῆς ἀμμώδους παραλίας, καὶ δύο φρέατα.

Ἀπὸ τούτου ὁμαλὴ ὁδὸς ἔχουσα δεξιόθεν τὸ ρεῦμα τῆς ἁγίας Βασιλικῆς, ὅπερ πρὸς τὰς ἐκβολάς του καλεῖται Ποτιότικος λάκκος, καὶ διερχομένη δι' ἐλαιῶνος μεθ' $^1/_2$ ὁ' ὥραν βαίνουσα ἀνωφερῶς ἐπὶ πετρώδους ἐδάφους καὶ διεργομένη διὰ δάσους πιτύων παρέργεται μετὰ 1 ὥρ καὶ $^1/_4$ τῆς παρ' αὐτῇ βρύσεως Ἅγιος Θεόδωρος, ἔχούσης πάντοτε ὀλίγον ὕδωρ καὶ μετ' αὐτὴν 20' λεπτὰ τῆς ὥρας, διέρχεται διὰ μέσου 20 λίαν εὐμεγέθων πρίνων, Παλίρια καλουμένων, ἐν οἷς καὶ ἐκκλησίδιον ἅγιος Γεώργιος. Ὁμοίως δὲ προβαίνουσα φέρει μεθ' ὁλικὴν 2 $^1/_2$ ὥρῶν πορείαν εἰς τὸ χωρίον Θεολόγος.

Ἅγιος Σίμος. Ἀμμώδης παραλία ἐκτεινομένη βορειότερον τῆς ἄνω, ἐν ᾗ τὸ ἐπίνειον τοῦ χωρίου Μαρλαί, ἐφ' ἧς ἀνασύρονται μικρὰ πλοιάρια καὶ πέραν τῆς ὁποίας ἐκτείνεται ἐλαιών. Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι δύο παντοπωλεῖα καὶ παρ'

αὐτὴν ἐπιβιβάζεται ξυλεία, φλοιὸς πίτυος, κατράμι, μέλι, κηρίον, κυψέλαι μελισσῶν καὶ ἔλαιον.

Ἀπὸ τούτου ὁδὸς ὁμαλὴ βαίνουσα διὰ ρευματιᾶς καὶ διερχομένη διὰ πλατάνων, ἐλαιῶν καὶ τοῦ δεξιόθεν δάσους, ἰδίως ἐκ κομάρων, φέρει μεθ' ὥραν εἰς ἀνωφέρειαν γαιώδη καλυπτομένην ὁμοίως ὑπὸ δάσους δι' οὗ βαίνουσα ἐπὶ 1/2 ἔτι ὥραν φέρει εἰς τὸ χωρίον Μαριαῖς, μεθ' ὁλικὴν πορείαν 1 1/2 ὥρας.

Λεμεναρζα. Βορειότερον ἔτι τοῦ ἄνω κεῖται ἡ παραλία αὕτη χρησιμεύουσα ὡς ἐπίνειον τοῦ χωρίου Κάστρου (σελ. 864). Παρ' αὐτὴν ὑπάρχουσιν 20 οἰκίαι, 5 παντοπωλεῖα καὶ φρέαρ ἐξαίρετον ἔχον ὕδωρ.

Ἀπὸ τούτου ὁμαλὴ λίαν ὁδὸς καὶ σύσκιος διερχομένη ἐπὶ 1 1/2 ὥραν διὰ δάσους πλατάνων, ἐλαιῶν, πιτύων καὶ πέραν κομάρων καὶ ρηκῶν, ἔπειτα δὲ βαίνουσα ἀνωφερῶς ἐπὶ γαιώδους ἐδάφους καὶ διὰ κοντοπρίνων, πιτύων καὶ ἐλαιῶν φέρει μετὰ 1 1/2 ὥραν εἰς τὸ χωρίον Κάστρον.

Πλεμαρᾶ πηγάδι. Ὅρμος τῶν χωρίων Μαριαῖς καὶ Κακὴ ράχη (σελ. 865), παρὰ τὸν ὁποῖον ὑπάρχει ἀργαῖον καὶ βαθὺ φρέαρ.

Καχορραχώτικη σκάλα. Ἀμμώδης παραλία ὡς ἐπίνειον τοῦ χωρίου Κακὴ Ράχη, ἐφ' ἧς ἀνασύρονται τὰ 10 μικρὰ πλοιάρια τοῦ χωρίου. Παρ' αὐτὴν ὑπάρχουσι 3 ἀποθῆκαι πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν χρειωδῶν τῶν πλοιαρίων καὶ φρέαρ.

Ἀπὸ τούτου ἀνωφερὴς ὁδὸς βαίνουσα δι' ἐλαιῶνος φέρει μετὰ 3/4 ὥραν εἰς τὸ χωρίον Κακὴ Ράχη.

Σωτηρζανὴ σκάλα. Ὅρμος ἐπὶ παραλίας, ἡμίσεις τῆς ἄνω, τοῦ μικροῦ χωρίου Σωτῆρος (σελ. 866), τὸ ὁποῖον ἀπέχει 1/2 ὥραν, παρ' ᾗ καλύβη καὶ φρέαρ.

Καζαβίδι. Ὅρμος τοῦ ὁμωνύμου χωρίου παρὰ τὴν ἀμμώδη παραλίαν, ἐπίνειον τοῦ ὁμωνύ-

μου χωρίου, παρέχει ἀβαθῆ ὕδατα καὶ ἔχει ἐπὶ τῆς ἀκτῆς 19 παντοπωλεῖα καὶ φρέατα.

Ἀπὸ τούτου ὁμαλὴ ὁδὸς βαίνουσα ἐπὶ τῆς ἀπὸ τῆς παραλίας ἐκτεινομένης πεδιάδος καὶ διερχομένη διὰ τοῦ ἐπ' αὐτῆς ἐλαιῶνος φέρει μετὰ $^{3}/_{4}$ ὥρας εἰς τὸ χωρίον Καζαβίδι (σελ. 866).

Βουργαρινὴ σκάλα. Ἐπίνειον τοῦ $^{3}/_{4}$ ὥρας ἀπέχοντος χωρίου Βούργαρο (σελ. 867), παρ' ᾗ δύο καλύβαι καὶ φρέαρ.

Ἡμιονικὴ ὁδὸς ἥτις ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ λιμένος τῆς Παναγιᾶς καὶ διερχομένη διὰ τῶν ἐννέα τῆς νήσου χωρίων καταλήγει εἰς τὸ ἀρχικὸν σημεῖον (*).

Αἰμὴν Παναγιᾶς	ὥραι	Ὅρα σελ. 850. Ἀπὸ τούτου ὁμαλὴ ὁδὸς βαίνουσα δι' ἐλαιῶνος παρέρχεται μεθ' $^{1}/_{2}$ ὥραν τῆς μικρὸν δεξιόθεν κειμένης μονῆς καλογραιῶν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἅγ. Γεωργίου καὶ φθάνει εἰς βρύσιν. Ἀπὸ ταύτης ἡ ὁδὸς ἐπὶ $^{1}/_{2}$ ἔτι ὥραν ἀνέρχεται ἀνωφέρειαν δι-

(*) Σημ. Μία κυρία ὁδὸς ὑπάρχει ἐν τῇ νήσῳ, ἡ συνδέουσα ἅπαντα τὰ χωρία κατὰ σειρὰν πρὸς ἄλληλα, ἔτι δὲ καὶ ἡ παρ' ἑκάστου χωρίου πρὸς τὸ ἐπίνειον αὐτοῦ ἄγουσα.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς κάτωθι περιγραφομένης ὑπάρχει καὶ ἑτέρα ὁδός, διὰ τοῦ ὄρους Ψαρὶ διερχομένη, λίαν δυσχερὴς καὶ βατὴ μόνον κατὰ τὸ ἔαρ, συνδέουσα ἀπ' εὐθείας τὰ χωρία Παναγιὰ καὶ Πορταριὰ πρὸς τὸ χωρίον Κάστρο (ὅρα σελ. 868).

	ὥρ.	ερχομένη διὰ δάσους πιτύων, μεθ᾽ ἣν κατέρχεται ἐπὶ $^{1}/_{4}$ ὥρας, βαίνουσα ἐπὶ ἐδάφους ὀλίγον πετρώδους καὶ διερχομένη διὰ δάσους πιτύων, μεθ᾽ ὃ ὁμαλὴ ὁδὸς διερχομένη διὰ σχίνων καὶ κοντοπρίνων φέρει μετὰ $^{3}/_{4}$ εἰς τὸ χωρίον
	2	
Παναγιὰ		Κεῖται ἐπὶ κλιτύος καλυπτομένης ὑπὸ δάσους πιτύων, ἐφανὲς ὂν ἀπὸ θαλάσσης καὶ ὑπὸ ὁμωνύμου ρεύματος διαχωριζόμενον. Οἰκεῖται ὑπὸ 1900 κατοίκων λίαν φυγοπόνων καὶ ἐραστῶν τῶν καφείων καὶ τῆς ἀναπαύσεως καὶ ἔχει, περὶ τὰ 50 παντοπωλεῖα καὶ καφεῖα, 2 ἐκκλησίας, σχολεῖον καὶ πολλὰς πηγὰς ὑδάτων ἐν τῷ χωρίῳ, ὧν διακρίνεται τὸ ἀναβρύον πλησίον ρίζης πλατάνου.
	$^{1}/_{2}$	Ἀπὸ τούτου ὁδὸς ὁμαλῶς ἀνερχομένη ἐπὶ 10′ τῆς ὥρας, ἔπειτα ἐπὶ 10′ τῆς ὥρας ὁμαλῶς βαίνουσα καὶ τέλος ἐπὶ 10′ τῆς ὥρας ἔτι κατωφερῶς, καὶ διερχομένη διὰ δάσους πιτύων, κομάρων καὶ ἄλλων φέρει εἰς τὸ χωρίον
Ποτάμια		Κεῖμενον ἐντὸς ρευματιᾶς καὶ διασχιζόμενον ὑπὸ τοῦ ὁμωνύμου αὐτῷ ρεύματος, τοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους Ψαριὸ κατερχομένου, ἐφ᾽ οὗ ὑπάρχει καὶ γεφυρίδιον διὰ τὴν ἐν πολυομβρίαις συγκοινωνίαν τῶν κατοίκων. Οἰκεῖται ὑπὸ 750 κατοίκων καὶ ἔχει 10
	$2^{1}/_{2}$	

ὥρ.
2½ παντοπωλεῖα, 2 ἐκκλησίας, σχο-
λεῖον καὶ ὡραῖα ὕδατα. Παράγει
ἀραβόσιτον καὶ ἰδίως πολλὰ φα-
σόλια, ὧν ἕνεκεν καὶ φασουλάδες οἱ κάτοικοι καλοῦνται.

Ἀπὸ τούτου ὁδὸς ὁμαλὴ βαί-
νουσα ἐπὶ ½ ὥραν διὰ δάσους
καστανεῶν, κομάρων, ρηκῶν καὶ
ἄλλων, ἔπειτα δὲ καὶ ἐφ' ὥραν
ἀνερχομένη δι' ἐλιγμῶν μεγάλην
καὶ ἐπικίνδυνον ἀνωφέρειαν, βαί-
νουσα ἐπὶ βραχώδους ἐδάφους
2½ ἀποτόμων κλιτύων καὶ διερχο-
μένη δι' ἀραιοῦ δάσους κυρίως
πιτύων, ἐλάτων, δρυῶν καὶ ἄλ-
λων φέρει εἰς τὸν μεταξὺ τῶν
κορυφῶν Ψαριὸ καὶ Τσουτσούλα
σχηματιζόμενον ζυγὸν τοῦ Προ-
φήτου Ἠλία. Ἀπὸ δὲ τούτου ὁ-
μαλώτερον κατερχομένη ἐπὶ ½
ὥραν καὶ διερχομένη δι' ἀραιοῦ
δάσους πιτύων, ἔπειτα δὲ καὶ
ἐπὶ ½ ἔτι ὥραν ὁμαλῶς καὶ δι'
ἀγρῶν, ἀμπέλων καὶ λαχανο-
κήπων φέρει εἰς τὸ χωρίον
Θεολόγος Κείμενον ἐν χαράδρᾳ, ἣν σχη-
ματίζουσι τὸ πρὸς μεσημβρίαν
καὶ ὑπὸ πιτύων καλυπτόμενον,
ὥραν δ' ἀπέχον, βουνὸν Κουφό-
καστρον, ἐφ' οὗ ὑπάρχουσι καὶ
ἐρείπια ἀρχαίου φρουρίου (ἀπὸ
τοῦ ὁποίου ὀρκτὸν μόνον μέρος
τῆς ἀκτῆς εἶναι τὸ ἐπίνειον Πο-
τός), ὡς καὶ τὸ ΒΔ ὑψούμενον
βουνὸν Κέδρος ἢ Βατὸς καλυ-
πτόμενον ὑπὸ κοντοπρίνων. Διὰ
5 τῆς χαράδρας ταύτης καὶ με-

ὥρ. 5 σημβρινῶς τοῦ χωρίου ῥέει τὸ ρεῦμα τῆς ἁγίας Βασιλικῆς, τὸ ὁποῖον ἐκβάλλει παρὰ τὸν δίωρον ἀπέχοντα ὅρμον Ποτοῦς (σ. 858), καλούμενον Ποτιότικος λάκκος, καὶ τὸ ὁποῖον ἐν πολυομβρίαις καθίσταται ἀδιάβατον.

Τὸ χωρίον τοῦτο, ὂν ἀφανὲς ἀπὸ θαλάσσης, κεῖται ἐν μέσῳ πυκνοῦ δάσους καρυῶν καστανιῶν, μωρεῶν, δαμασκηνεῶν, ροδακινεῶν καὶ ἄλλων, αἱ δὲ οἰκίαι του, καίτοι οὖσαι διώροφοι (τοῦ ἰσογείου ὡς σταύλου χρησιμεύοντος), καλύπτονται ὑπὸ τοῦ φυλλώματος τῶν δένδρων καὶ ἐκτείνονται παραλλήλως τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ μεσημβρινῶς αὐτοῦ ῥέοντος ρεύματος τῆς ἁγίας Βασιλικῆς ἐπὶ 2500 μέτρα ὡς ἔγγιστα. Οἰκεῖται ὑπὸ 2225 ἐργατικῶν κατοίκων, τρεφομένων κυρίως δι'ἀραβοσίτου μιγνυομένου μὲ σίκαλην, οἵτινες ἀποτελοῦσι δύο συνεχομένας συνοικίας, ὧν ἑκατέρα ἴδιον ἀποτελεῖ δῆμον καὶ ἡ μὲν καλεῖται ἄνω, ἧς οἱ κάτοικοι ἐκκλησιάζονται εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, ἡ δὲ κάτω, ἧς ἐπίσης οἱ κάτοικοι ἐκκλησιάζονται εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Ἔχει πρὸς τούτοις ἐντὸς μὲν τοῦ χωρίου, ἑτέρας 3 ἐκκλησίας καὶ ἄλλας εἰς τὰ περίξ, δύο σχολεῖα, 18 καταστή-

5

	ὥρ. 5	σωτερικὴν κατανάλωσιν, ροδάκινα, δαμάσκηνα, βερύκοκκα, ρόδια κτλ.
	$1^1/_2$	Ἀπὸ τοῦ Θεολόγου ὁμαλὴ ὁδὸς βαίνουσα ἐπὶ $^1/_2$ ὥραν διὰ καλλιεργουμένου ἐδάφους, ἔπειτα δὲ καὶ ἐπὶ $^1/_4$ ὥρας κατωφερῶς καὶ διὰ λίαν πυκνοῦ δάσους καταφέρει εἰς τὸ ρεῦμα Καστρινὸς λάκκος. Διαβαίνουσα δὲ τοῦτο ἐν τῇ κοίτῃ του ἀνέρχεται ἐπὶ $^1/_2$ ὥραν ἀνωφέρειαν καλυπτομένην ὑπὸ κοντοπρίνων καὶ φέρει εἰς τὸ χωρίον
Κάστρο		Κεῖται ἐπὶ ὑψηλοῦ μέρους καὶ ἐπὶ λόφου ἐν τῷ κέντρῳ σχεδὸν τῆς νήσου καὶ ἐν μέσῳ ὀπωροφόρων δένδρων ὄν, κατ'ἐξαίρεσιν τῶν λοιπῶν, καταφανὲς καὶ ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Οἰκεῖται ὑπὸ 1130 κατοίκων καὶ ἔχει 20 διαφόρου εἴδους καταστήματα, ἐκκλησίαν, σχολεῖον καὶ ὡραῖα ὕδατα, ὧν ἐξέχει τὸ τῆς 5' τῆς ὥρας ἀπεχούσης πηγῆς Γονάτι.
	$6^1/_4$	

Ἄνοδος ἐπὶ τῆς κορυφῆς Ψαρῆ.

		Ἀπὸ Κάστρου ὁμαλὴ ὁδὸς βαίνουσα ἐφ'ὥραν διὰ κοντοπρίνων, ἔπειτα δ'ὁμαλῶς ἀνερχομένη καὶ διερχομένη διὰ δασους ὑψηρεφῶν καὶ ὡραιοτάτων πιτύων κάὶ ἐρίων ἐπὶ $^3/_4$ ὥρας, ἐξέρχεται εἰς τὸ ὅλως ἄδενδρον φαλακρὸν καὶ βοαχῶδες ἄνω μέρος τοῦ ὄρους Ψαρῆ, ἐφ'οὗ ἐν-

	ὥρ.	ερχομένη ἐπὶ $^1/_2$ ἔτι ὥραν φέρει μεθ'ὁλικὴν πορείαν 2 $^1/_4$ ὥρας εἰς τὴν 1030 μ. ὕψους κορυφὴν τοῦ ὄρους Ψαριό, ἀφ'ἧς ὡραιοτάτη καὶ μαγευτικὴ πρὸς τὰ πέριξ παρέχεται θέα.
Κάστρον	$6^1/_4$	Ἀπὸ Κάστρου ὁδὸς βαίνουσα ἐπὶ γαιώδους ἐδάφους καὶ ἐπὶ $^3/_4$ ὥρας ὁμαλῶς, ἔπειτα δὲ καὶ ἐπὶ $^1/_4$ ὥρας κατωφερῶς καὶ διερχομένη καθ'ὅλην της τὴν ἀνάπτυξιν διὰ δάσους πιτύων, καστανεῶν, κομάρων καὶ ἄλλων φέρει εἰς τὸ χωρίον
	1	
Μαριάς		Ἀπέχει 1 $^1/_2$ ὥραν τοῦ ὅρμου αὐτοῦ ἅγιος Σίμος καὶ ἀφανὲς εἶναι ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Οἰκεῖται ὑπὸ 800 κατοίκων καὶ ἔχει 2 ἐκκλησίας καὶ 15 καταστήματα.
	$1^1/_2$	Ἀπὸ τούτου ὁμαλὴ ὁδὸς βαίνουσα ἐπὶ κλιτύων καὶ διερχομένη διὰ δάσους σχίνων, πρίνων, κομάρων καὶ ρηκῶν φέρει εἰς τὸ πτωχὸν χωρίον
Κακὴ Ράχη		Καταφανὲς καὶ τοῦτο ἀπὸ τῆς θαλάσσης, ἧς ἀπέχει $^3/_4$ ὥρας, οἰκεῖται ὑπὸ 1500 κατοίκων καὶ ἔχει ἐκκλησίαν, σχολεῖον καὶ 10 μαγαζεῖα. Τὸ ἔδαφός του εἶναι ξηρὸν καὶ τούτου ἕνεκεν μόνον ὀλίγον ἔλαιον παράγει. Εἰς τὰς κοιλάδας, πλησίον τοῦ χωρίου τούτου κεῖνται σκωρίαι περιέχουσαι 6—10 τοῖς 0/0 σίδηρον.
	$^1/_2$	
	——	
	$9^1/_4$	Ἀπὸ Κακῆς Ράχης ὁμαλὴ ὁδὸς βαίνουσα διὰ δάσους σγί-

ὥρ. 5 | ματα διαφόρου εἴδους καὶ 2 κλιβάνους παράγοντας ἄρτον. Ὑδρεύεται ἐκ βρύσεων, ὧν τὸ ὕδωρ μετωχετεύθη δι' ὑδραγωγείου ἀπὸ τῆς 1/4 ὥρας ἀπεχούσης πηγῆς τῆς ἁγίας Βασιλικῆς, ἧς τὸ πλεονάζον χρησιμεύει πρὸς ἄρδευσιν τῶν λαχανοκήπων.

Μεσημβρινῶς τοῦ χωρίου καὶ ἐπὶ τῆς ἀντιπέραν (ἀριστερᾶς) ὄχθης τοῦ ρεύματος τῆς ἁγίας Βασιλικῆς καὶ εἰς ἀπόστασιν 10' τῆς ὥρας κεῖται ἐρειπιούμενος ἀσβεστόκτιστος πῦργος, πέριξ τοῦ ὁποίου πρὸ αἰῶνος καὶ πλέον, ὁπότε καὶ ὡς ἔδρα διοικητοῦ τὸ ἄνω χωρίον ἦτο, ἔκειτο καὶ ὀθωμανικὴ συνοικία, ἧς πᾶν ἴχνος ἠφανίσθη, καθόσον, ὡς προερρέθη, οὐδεὶς Τοῦρκος διαμένει πρὸ πολλοῦ ἐπὶ τῆς νήσου. Μεσημβρινῶς τῆς θέσεως ταύτης καὶ ἐπὶ τοῦ βουνοῦ κεῖται ἀρχαῖον φρούριον τὸ Κουφόκαστρον ἄξιον ἐπισκέψεως.

Τὸ χωρίον τοῦτο παράγει ἐκ τῶν παρὰ τὸν ὅρμον Ἀσπρὶς (σελ.856) ἀμπέλων του τὸν κάλλιστον μέλανα οἶνον, ὅστις τιμᾶται περὶ τὰ 45 λεπτὰ ἡ ὀκᾶ, πρὸς δὲ ἐξάγει ἔλαιον, μέλι, κηρόν, κατράμι, πίσσαν, φλοιὸν πίτυος, δαδί, ξυλείαν ναυπηγήσιμον καὶ καυσόξυλα, διατρέφει δὲ ἱκανὰ ποίμνια αἰγῶν, προβάτων, βοῶν καὶ ἀγελάδων καὶ μελίσσας· ἔτι δὲ παράγει, δι' ἐ-

5

	ὥρ. 9¹/₄	νων, κομάρων καὶ ρηκῶν φέρει εἰς τὸ χωρίον
Σωτὴρ		Ἀπέχον ¹/₂ ὥραν τῆς ἀκτῆς καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 355 κατοίκων καὶ ἔχον ἐκκλησίαν καὶ 2 καταστήματα.
	2	Ἀπὸ τούτου ὁμαλὴ ὁδὸς βαίνουσα ἐπὶ γαιώδους ἐδάφους καὶ διὰ σχίνων, κομάρων, πρίνων καὶ ρηκῶν διερχομένη φέρει εἰς τὴν συνοικίαν Παπᾶζ μαχαλὲ τοῦ χωρίου
Καζαείδι		Ἀπέχει ³/₄ τῆς ὥρας τῆς θαλάσσης, ἀφ' ἧς καὶ καταφανὲς εἶναι, καὶ κεῖται εἰς τὰς ὑπωρείας ὄρους καλυπτομένου ὑπὸ ὡραίου δάσους πιτύων καὶ ἐπὶ τῶν ἑκατέρωθεν κλιτέων πλατείας κοιλάδος κατεργομένης ἀπὸ τοῦ ὄρους προφ. Ἴλιξ πρὸς τὴν θάλασσαν. Οἰκεῖται ὑπὸ 1130 κατοίκων οἵτινες ἀποτελοῦσι δύο συνοικίας Τσιγγούρα μαχαλὲ καὶ Παπᾶζ μαχαλὲ καλουμένας, αἵτινες διαχωρίζονται ὑπὸ μικροῦ ρεύματος, ἐφ' οὗ καὶ γεφυρίδιον, καὶ τῶν ὁποίων αἱ οἰκίαι καλύπτονται ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ φυλλώματος τῶν πέριξ αὐτῶν ὀπωροφόρων δένδρων. Ἔχει 2 ἐκκλησίας, σχολεῖον, 2 βρύσεις ὀλίγον ἐχούσας ὕδωρ καὶ κύριον εἰσόδημα ἔλαιον παραγόμενον ἐκ τοῦ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς παραλίας ἐκτεινομένου ἐλαιῶνος.
	11¹/₄	Ἡ ἀνωτέρω θέσις τοῦ χωρίου

	ὥρ.	
	11¼	καίτοι παρισταμένη ὑπὸ τὰς ὡραιοτέρας τῆς ὑγιεινῆς συνθήκας, δὲν εἶναι ἀτυχῶς τοιαύτη ἕνεκεν τοῦ ἀμφιθεατρικῶς αὐτοῦ ὑπερκειμένου λευκοῦ βουνοῦ, οὗτινος αἱ ἐκ μαρμάρου ἐπιφάνειαι ταχέως ἀποψυχούμεναι, μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου καταφέρουσι ψυχρὸν καὶ πνευστώδη ἄνεμον αἰσθητῶς κατα βιβάζοντα τὴν θερμοκρασίαν, ἐν ᾧ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας διὰ τῆς ἀνταναχλάσεως τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἐπαυξάνουσι τὴν θερμοκρασίαν καὶ ὡς ἐκ τούτου πολλοὶ ὑποφέρουσιν ὑπὸ διαλειπόντων πυρετῶν
	1	Ἀπὸ τούτου ὁμοία ὁμαλὴ ὁδὸς καὶ δι᾽ ὁμοίου τῆς ἄνω ὁδοῦ δάσους διερχομένη, ἐν ᾧ καὶ κέδροι ὑπάρχουσι, φέρει εἰς τὸ χωρίον
Βούργ αρο		Ἀπέχει τῆς ἀρκτικῆς παραλίας Βουργαρινῆς σκάλας, ¾ ὥρας, οἰκεῖται ὑπὸ 1025 κατοίκων, οἵτινες ἀποτελοῦσι δύο συνοικίας, Ραχάνι καὶ ἅγ. Γεώργιος Βούζη καὶ ἔχει μίαν ἐκκλησίαν καὶ 5 καταστήματα, κύριον δ᾽ εἰσόδημα ἔλαιον ἐκ τοῦ ἀρκτικῶς αὐτοῦ ἐκτεινομένου ἐλαιῶνος
	1½	Ἀπὸ τούτου ὁμαλὴ ὁδὸς ἐπὶ ¾ ὥρας βαίνουσα ἐπὶ γαιώδους ἐδάφους καὶ διερχομένη διὰ δάσους πιτύων, ἔπειτα δὲ καὶ ἐπὶ ἕτερα ¾ ὥρας ἀνωφερῶς καὶ ἐπὶ βραχώδους καὶ ἀδένδρου ἔ-
	13¾	

Παναγιὰ	ὥρ. 13 3/4 — 13 3/4	δάφους, ἕνεκεν πυρπολήσεως τοῦ ἐπ' αὐτοῦ δάσους, φέρει εἰς τὸ χωρίον ὅρα σελ. 860.

Δυσχερὴς καὶ ἐαρινὴ ἀπ' εὐθείας ὁδὸς ἀπὸ τῶν χωρίων Παναγιᾶς καὶ Ποταμιᾶς διὰ τοῦ ὄρους Ψαριὸ εἰς Κάστρον.

Δυσχερεῖς ὁδοὶ καὶ λίαν ἀνωφερεῖς ἀνερχόμεναι ἀπό τε τῶν χωρίων Παναγιᾶς καὶ Ποταμιᾶς συναντῶνται, μετὰ 1 1/2 ὥραν ἀπὸ τοῦ πρώτου καὶ εἰς μίαν ἀπὸ τοῦ δευτέρου, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ψαριό. Ἐκεῖθεν δὲ ἡ ἐκ τῆς συναντήσεως ὁδὸς ἀνέρχεται ἐφ' ὅρον τὰς κλιτύας, διερχομένη διὰ δάσους, μεθ' ἣν ὁμαλῶς βαίνουσα ἐφ' ὅραν καὶ διὰ κοντοπρίνων φέρει μετὰ 3 1/2 ὥρας ἀπὸ τοῦ χωρίου Παναγιᾶς (ὅρα σελ. 860) καὶ 3 ὥρας ἀπὸ τοῦ χωρίου Ποταμιὰ (σελ. 860) εἰς τὸ χωρίον Κάστρον (ὅρα σελ. 866).

Ἡ ὁδὸς αὕτη ἀποκλείεται τὸν χειμῶνα τῶν χιόνων ἕνεκεν.

ΤΕΛΟΣ

Μηχανολόγος - Μηχανικός Τ.Ε.
Άδεια - Μελέτη - Διεκπεραίωση

"ΚΛΗΜΗΣ"

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΑ ΕΙΔΗ
Μελέτη - Εγκατάσταση
Συντήρηση - Αναγόμωση

Ποτός Θάσου
Τηλ.: 6976506781